

پیش بینی تعارضات زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی زنان در آستانه طلاق: نقش واسطه‌ای طرحواره‌های ناسازگار اولیه

دانشجوی دکتری گروه روانشناسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران
استادیار گروه روانشناسی، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران
گروه روانشناسی، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران
گروه روانشناسی، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران

عفت عدل پرور*

ایرج صفائی راد

نصرالله عرفانی

هوشنگ جدیدی

ایمیل نویسنده مسئول: effat.adl@gmail.com

پذیرش: ۱۴۰۱/۰۷/۳۰

دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۱۴

فصلنامه علمی پژوهشی
خانواده درمانی کاربردی

شاپا (الکترونیکی) ۲۷۱۷-۲۴۳۰

<http://aftj.ir>

دوره ۳ | شماره ۵ پیاپی ۱۴ | ۱۳۶-۱۱۷

زمستان ۱۴۰۱

(مجموعه مقالات حوزه زنان)

نوع مقاله: پژوهشی

به این مقاله به شکل زیر استناد کنید:
درون متن:

(عدل پرور، صفائی راد، عرفانی و جدیدی،

۱۴۰۱)

در فهرست منابع:

عدل پرور، عفت، صفائی راد، ایراج، عرفانی،
نصرالله، و جدیدی، هوشنگ. (۱۴۰۱). پیش
بینی تعارضات زناشویی بر اساس سبک‌های
دلبستگی زنان در آستانه طلاق: نقش واسطه‌ای
طرحواره‌های ناسازگار اولیه. فصلنامه خانواده
درمانی کاربردی، ۳(۵ پیاپی ۱۴): ۱۱۷-۱۳۶.

چکیده

هدف: هدف از این پژوهش تدوین مدل علی پیش بینی تعارضات زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی زنان در آستانه طلاق: نقش واسطه‌ای طرحواره‌های ناسازگار اولیه است. **روش پژوهش:** این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها توصیفی، از نوع مطالعه همبستگی چند متغیری است. اما بدان جهت که در نهایت باید نتایج حاصل به صورت مدل بیان شود، از معادلات ساختاری استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه زنان دارای تعارضات زناشویی در آستانه طلاق شهر تهران که در سال ۱۳۹۹ به مراکز مشاوره خانواده منطقه سه شهر تهران مراجعه نموده‌اند. روش نمونه‌گیری به کار رفته در این پژوهش، نمونه‌گیری خوشه‌ای در دسترس (هدفمند) است، که به صورت تصادفی از بین مناطق مختلف شهری یک منطقه انتخاب، سپس از بین مراکز مشاوره در آن منطقه نمونه مورد نظر انتخاب شده‌اند. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های تعارضات زناشویی، براتی و ثنایی، پرسشنامه سبک‌های دلبستگی هازن و وشیور و طرحواره‌های ناسازگار اولیه یانگ فرم کوتاه استفاده شده است. در روش تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل رگرسیون استفاده شد. **یافته‌ها:** نتایج به دست آمده نشان داد که بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد، خود گردانی و عملکرد مختل، محدودیت‌های مختل، گوش به زنگی بیش از حد و بازداری رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؛ همچنین نتایج نشان داد که بین سبک‌های دلبستگی ناایمن اجتنابی/دوسوگرا و طرحواره‌های ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد، خود گردانی و عملکرد مختل، محدودیت‌های مختل، گوش به زنگی بیش از حد و بازداری رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؛ اما بین سبک دلبستگی ایمن و طرحواره‌های ناسازگار اولیه رابطه منفی وجود دارد. **نتیجه‌گیری:** برآیند پژوهش نشان داده است که طراحی مدل ساختاری مناسب برای پیش بینی تعارضات زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی و با نقش واسطه‌ای طرحواره‌های ناسازگار اولیه در زنان در آستانه طلاق با مدل نظری مطابقت داشته و از برازش مطلوبی برخوردار است؛ لذا برای انسجام و خلق رابطه زناشویی مطلوب، می‌توان با شناخت طرحواره‌های هر یک از زوج‌ها، نوع سبک دلبستگی و تقابل عناصر درون روانی آن‌ها، روابط زوج‌ها را بهبود بخشید.

کلیدواژه‌ها: تعارضات زناشویی، سبک‌های دلبستگی، طرحواره‌های ناسازگار، طلاق.

مقدمه

رابطه زناشویی رابطه پیچیده‌ای است و لذا موفقیت‌آمیز بودن آن نیز پیرو عوامل چندگانه‌ای می‌باشد. شاید بتوان گفت که اولین مؤلفه مهم «شناخت» است. شناخت صرفاً یک باور یا اندیشه است به زعم درمانگران پیرو مکاتب عقلانی، عاطفی و شناختی تأثیر مهمی بر روابط، احساسات و فرایندهای درون و برون روانی ما دارد. یکی از جوانب بسیار مهم یک نظام زناشویی، رضایتی است که همسران در ازدواج تجربه می‌کنند (لاونر، کارنی و برادبوری، ۲۰۱۶). پدیده ازدواج قادر است بسیاری از نیازهای فردی و اجتماعی زن و مرد را در قالب ارتباطات جسمانی و جنسی، روانی - اجتماعی و دیگر قراردادهای عرفی و اجتماعی برآورده سازد؛ ازدواج در مقایسه با دیگر ارتباطات انسانی دامنه‌های وسیع و گسترده دارد و دارای ابعاد زیستی، اقتصادی، عاطفی و نیز روانی - اجتماعی هست (رسولی، گل‌پرور، آرش‌رمضانی و حسنی، ۱۴۰۰).

اما در طول رشد رابطه ازدواج، گاهی ممکن است بسیاری عوامل دست به دست یکدیگر داده و با هم ترکیب شوند و موجبات ایجاد بسیاری از مشکلات در زوجین را فراهم سازند که در نهایت به تعارض بیانجامد (وارینگ، ۲۰۱۳). واقعیت این است که زمانی که دو نفر با یکدیگر ازدواج می‌کنند و به عنوان زوج برای زندگی خود برنامه‌ریزی می‌کنند دارای انتظارات و خواسته‌های متفاوتی هستند که برخی از آن‌ها برآورده می‌شود در حالی که برخی دیگر برآورده نشده باقی می‌ماند. این تفاوت در عقاید، ارزش‌ها، نیازها، خواسته‌ها و عادات در زندگی روزمره با در نظر گرفتن اینکه هیچ رابطه انسانی عاری از نزاع و سوءتفاهم نیست امری طبیعی است (تولورائلیکی، ۲۰۱۴). تعارض که به عنوان عاملی بین زوج‌های دارای علائق، دیدگاه‌ها و باورهای متضاد در نظر گرفته می‌شود (اسرانگ، دیوالت و کوهن، ۲۰۱۱) در روانشناسی و نظریه‌های مربوطه، از جایگاهی ویژه برخوردار است.

برای اینکه خانواده بتواند کارکردهای اصلی خود را به خوبی ایفا کند، لازم است امنیت و آرامش در آن وجود داشته باشد. تعارضات زناشویی ناگوارترین شکل تعارض در خانواده به حساب می‌آید (هاماماسی، ۲۰۱۵). تعارض طبیعی و اجتناب‌ناپذیر است و فرایند حل تعارض شامل مسیرهای متنوعی است که می‌تواند به نتایج سازنده یا مخرب منجر شود (استپتو، دیتون و استونه، ۲۰۱۵). تعارض در روابط صمیمی هنگامی رخ می‌دهد که یکی از زوجها از رابطه زناشویی راضی است و در آن واحد، شخص مقابل در نارضایتی به سر می‌برد (ساداتی، مهرابی زاده هنرمند و سودانی، ۱۳۹۳). تعارض زناشویی به منزله تنوع نیازها و ارزش‌های زوجین است که با بیان احساسات منفی متجلی می‌شود و می‌تواند موقعیتی برای روشن‌سازی و تفسیر انتظارات درباره روابط بین فردی و شریک زندگی برای هر یک از زوجین فراهم آورد (لوف، شکری و قنبری، ۱۳۹۳). ربکا (۲۰۰۸) در تعریف تعارض زناشویی می‌نویسد: تعارض زناشویی معمولاً به صورت کشمکش و تضاد بین زن و شوهر که نشان دهنده دل مشغولی‌های متفاوت آن‌ها است بروز می‌کند و از آنجا ناشی می‌شود که یکی از طرفین در صدد دستیابی به هدف دیگری دخالت می‌کند. تعارض هنگامی رخ می‌دهد که چیزی رضایت را برای شخص فراهم کرده، در حالی که همان چیز برای دیگری محرومیت را به دنبال می‌آورد درمانگران سیستمی تعارض زناشویی را تنازع بر سر تصاحب پایگاه و منابع قدرت و حذف امتیازات دیگری می‌دانند (اولیاء، فاتحی زاده و بهرامی، ۱۳۹۰). در زمینه آثار مخرب تعارض زناشویی می‌توان به پیامدهای جسمی، روانی و رابطه آن اشاره کرد. خطر فزاینده انواع اختلالات روانی مانند افسردگی، ناکارآمدی

جنسی و مشکلات رفتاری، کاهش ایمنی بدن، افزایش فشار خون، تصلب شراین، درد ناشی از بیماری‌های مزمن اشاره کرد (رسولی و همکاران، ۱۴۰۰). زوجها باید راه‌های جدید برقراری ارتباط با یکدیگر را فراگیرند و فرضیات اساسی پیوند دهنده خود و همسرشان را عوض کنند. زمانی که زوجها در انجام این امر شکست می‌خورند، صمیمیت و تعهد متقابل گسسته و دلزدگی زناشویی ایجاد می‌شود. در این زمان باید اساس صمیمیت زوجها اصلاح شود. اصلاح صمیمیت نیازمند بررسی پویایی‌های درون فردی و بین فردی است (داهل، استوارت، مارتل و کاپلان، ۲۰۱۴؛ ترجمه نوایی‌نژاد، سعادت‌تی و رستمی، ۱۳۹۴).

گاتمن و گاتمن (۲۰۱۵) تعارضات زناشویی را به دو نوع قابل حل و مداوم تقسیم می‌کند؛ تعارضات قابل حل همانطور که از نام آن بر می‌آید در خلال زندگی قابل حل است، اما تعارضات مداوم برای همیشه بخشی از زندگی افراد می‌شود، برای مثال: خانواده‌ای که نمی‌تواند در مورد مقصد سفر خود در تعطیلات تصمیمی بگیرد، دچار تعارض قابل حل می‌شود، در چنین وضعی اعضای خانواده با استفاده از فنون صحیح حل تعارض سرانجام به تصمیم مشارکتی می‌رسند و تعارض حل می‌شود؛ اما تعارضات مداوم به سختی قابل تغییر هستند. تعارضات دائمی عمیقاً در اختلاف بر سر موضوعاتی همچون کاهش همکاری، کاهش رابطه جنسی، افزایش واکنش هیجانی و جلب حمایت فرزندان، افزایش رابطه فردی با خویشاوندان، جدا کردن امور مالی از یکدیگر و کاهش رابطه خانوادگی با خویشاوندان و موضوع‌های اساسی دیگر همچون ارزش‌ها، نقش‌ها و صفات شخصیتی ریشه دارد (استرانگ و همکاران، ۲۰۱۱). این اختلافات دائماً در فضای خانواده جلوه‌گری می‌کند؛ به گونه‌ای که تعارض بین اعضای خانواده به وحدت و یکپارچگی آن ضربه می‌زند؛ از این رو، شدت تعارض موجب بروز نفاق و پرخاشگری و ستیزه‌جویی و سرانجام اضمحلال و زوال خانواده می‌شود (وارینگ، ۲۰۱۳). بنابراین با افزایش روز افزون تعارضات زناشویی در دنیای معاصر و خطر بروز جدایی و طلاق و تأثیر منفی آن بر سلامت روان زوجین و فرزندان آنها، مشاوران و متخصصان می‌بایست به این موضوع و آرایه راهکارهایی جهت پیشگیری و درمان آن توجه بیشتری داشته باشند (دربانی و همکاران، ۱۳۹۹). آموزش الگوهای درست ارتباط والد-فرزند به والدین، مانع شکل‌گیری طرحواره‌های ناسازگار اولیه و آسیب‌های ناشی از آن می‌شود (خراسانی زاده، پور شریفی، رنجبری پور، باقری و پویا منش، ۱۳۹۸). از طرفی آموزش والدین و ایجاد شناخت در خصوص عواملی که طرحواره ناسازگار عیب جویی افراطی/معیارهای سرسختانه را در نوجوانان شکل می‌دهند؛ مانع از بروز آسیب‌هایی ناشی از الگوهای ارتباطی ناسازگار والدین و باورهای غیرمنطقی آنها در بسیاری از حوزه‌های زندگی نوجوانان می‌شود (احمدی و نصرالهی، ۱۳۹۷).

سبک‌های دلبستگی^۱ یکی از مؤلفه‌هایی است که می‌تواند بر روی طرحواره‌های افراد تأثیر گذارد؛ مطالعات در زمینه دلبستگی در طی ۷۰ سال گذشته نشان داده‌اند که نیازهای روانشناختی کودکان به عشق و محبت دست کم به اندازه نیازهای فیزیکی برای غذا و امنیت اهمیت دارد (راتر، ۲۰۱۸). یانگ و کلاسکو و ویشار (۲۰۰۳) بیان می‌دارند که طرحواره‌های ناسازگار اولیه^۲ الگوهای هیجانی و شناختی خود شکننده‌ای هستند که در جریان رشد آغاز و در سرتاسر زندگی تکرار می‌شوند (صابونچی و همکاران، ۱۳۹۹)؛ ویژگی‌های شخصیتی و طرحواره‌های ناسازگار در بروز تعارضات زناشویی و دلبستگی نایمن در میان زوجین تأثیرگذار است (پولیمنت، موره و گرونرت، ۲۰۱۰). طرحواره‌ها؛ الگوهای ثابت و دراز مدتی هستند که در دوران کودکی

1. Attachment Style

2. Early Maladaptive Schemas

به وجود آمده و تا بزرگسالی نیز ادامه یافته‌اند. ژرف‌ترین ساختارهای شناختی هستند؛ طرحواره‌ها در رویارویی با محرک‌های جدید بر پایه ساختار پیشین خود، اطلاعات به دست آمده را رمزگشایی و ارزیابی می‌کنند و بدین ترتیب بر نگرش افراد نسبت به خود و جهان پیرامونشان تأثیر می‌گذارند؛ الگوها یا درون‌مایه‌های عمیق و فراگیری که، از خاطرات، هیجان‌ها، شناخت واره‌ها و احساسات بدنی تشکیل شده‌اند، در دوران کودکی یا نوجوانی شکل گرفته‌اند. در مسیر زندگی تداوم دارند و درباره خود و رابطه با دیگران هستند؛ به شدت ناکارآمدند (یانگ و همکاران، ۲۰۰۳). در بررسی‌ها نتایج نشان داد که افراد دارای سطح دلبستگی بیمناک درجه بیشتری از طرحواره‌های ناسازگار را داشتند؛ از طرفی دلبستگی ایمن، با ویژگی‌های ارتباطی مثبت شامل صمیمیت و خرسندی، دلبستگی دوری‌گزین با سطوح پایین‌تری از صمیمیت، تعهد و دلبستگی دوسوگرا با شور، هیجان و نگرانی در مورد روابط توأم با خرسندی کم، بروز طرحواره‌های ناسازگار در روابط زناشویی را نشان دادند (اولدربک و فیگورد، ۲۰۰۹). مکدمورت (۲۰۱۷) در مطالعه خود نشان داد که طرحواره بی‌اعتمادی/بدرفتاری، محرومیت هیجانی، استحقاق بزرگ منشی و خودانضباطی ناکافی، رابطه معناداری با کاهش رضایت از روابط عاشقانه در میان زوجین دارند؛ هازن و شیور (۱۹۸۷)؛ بیان می‌دارد که سبک‌های دلبستگی نقش عمده‌ای در رضایت زناشویی بر عهده دارد (سرخابی عبدالملکی، ۱۴۰۰)؛ بالبی ابراز می‌دارد که تجربیات نوزادان با مراقبان خود سبب ایجاد جلوه‌های دلبستگی درونی با الگوهای فعال ساز درونی درباره خودشان و دیگران در روابط می‌گردند و این نمودهای دلبستگی، انتظارات در مورد روابط و آینده را شکل می‌دهند. از سوی دیگر چنین بیان شده که باز نمایی‌های دلبستگی می‌تواند به عنوان طرحواره‌های شناختی برای روابط والدینی مفهوم‌سازی شود، که در پاسخ به تجربیات با مراقبان دوران کودکی شکل گرفته‌اند (ویردن، پیتر، بری، بارکلوق و لیورسیچ، ۲۰۰۸)؛ بنابراین نوع دلبستگی می‌تواند تا اندازه‌ای پیش‌بینی‌کننده کیفیت سازگاری، نحوه تعامل، نحوه نگرش فرد به رابطه بین فردی صمیمی، رشد اجتماعی و هیجانی باشد (خلیل، رایان و چور، ۲۰۱۴). نظریه‌پردازان تئوری دلبستگی معتقدند، انتظارات افراد هنگام ورود به روابط عاشقانه اغلب بر پایه روابط صمیمانه قبلی با مراقبان اولیه بر سبک دلبستگی و نحوه ارتباط با همسر و زندگی زناشویی آن‌ها تأثیر می‌گذارد (کمز و هولت، ۲۰۱۲). افراد با سبک‌های دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا، راهبردهای کاملاً متفاوتی را برای تنظیم عواطف و پردازش اطلاعات هیجانی به کار می‌برند، این حالت هیجانی افراد را در شخصیت‌هایشان می‌توان شناخت (راتر، ۲۰۱۸). باتزر و کمپیل (۲۰۰۸) حاکی از این بود که بین سبک دلبستگی ایمن و رضایت زناشویی رابطه مثبت معنی‌دار و بین سبک‌های دلبستگی دوسوگرا و اجتنابی با رضایت زناشویی رابطه منفی معنی‌دار وجود دارد. با توجه به اهمیت کارکرد خانواده و سلامت جامعه، این پژوهش می‌تواند اطلاعات مناسبی برای زوج‌ها جهت غنی‌سازی روابط زناشویی و کاهش تعارض‌های زناشویی و از طرفی کنترل هیجانات در روابط زوجین در خصوص برآورده نشدن نوع نیازهایشان داشته باشد. از جمله دستاوردهای تحقیقات پیرامون رضایت زناشویی، سبک‌های دلبستگی، طرحواره‌های ناسازگار اولیه و تعارضات زناشویی، درمانگران را سوق می‌دهد تا به جستجوی راهکارهایی برای ایجاد تغییرات در نوع شناخت و افکار و عملکردها و عواطف و هیجانات زوجین داشته باشند تا از این طریق باعث بهزیستی و بهبود روابط زوجین شوند. با توجه به جدید بودن موضوع و این که مشکلات ارتباطی زوجین در کشورمان به گونه‌های مختلفی رو به افزایش است، ضروری به نظر

می‌رسد که بتوانیم داده‌های تجربی و اطلاعات آماری را در زمینه پیش بینی تعارضات زناشویی براساس سبک‌های دلبستگی با میانجی‌گری طرحواره‌های ناسازگار اولیه زنان در آستانه طلاق به دست آوریم؛ لذا بنابر مطالب فوق و با عنایت به جدید بودن موضوع و اهمیت آن در جامعه پژوهش حاضر قصد دارد در نهایت به این سؤال اساسی زیر پاسخ دهد که آیا تعارضات زناشویی را بر اساس سبک‌های دلبستگی با نقش واسطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه در زنان در آستانه طلاق می‌توان پیش بینی کرد؟

روش پژوهش

روش پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها توصیفی، از نوع مطالعه همبستگی چند متغیری است که از معادلات ساختاری استفاده شده است؛ جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه زنان در آستانه طلاق منطقه سه شهر تهران بود که در سال ۱۳۹۹ به مراکز شورای حل اختلاف خانواده منطقه ۳ تهران مراجعه نموده‌اند. روش نمونه‌گیری در این پژوهش به شیوه تصادفی خوشه‌ای در دسترس بود، به این صورت و از هر مرکز ۲۱۰ نفر انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری بصورت تصادفی چندمرحله‌ای بود که از بین هفت مرکز شورای حل اختلاف خانواده در منطقه سه شهر تهران به صورت تصادفی سه مرکز انتخاب و حجم نمونه براساس نرم افزار آماری سمپل پاور (۴۲۰ نفر) و با توجه به احتمال ۲۰ درصد افت آزمودنی‌ها تعداد نمونه ۴۵۰ نفر انتخاب شد که پس از جمع‌آوری داده‌ها، ۱۰ پرسشنامه به دلایل مخدوش بودن و ناقص بودن کنار گذاشته شد و در نهایت ۴۴۰ پرسشنامه تجزیه و تحلیل شد. معیارهای ورود به پژوهش شامل حداقل دو سال زندگی مشترک، محدوده سنی ۲۵ تا ۴۰ سال، مدرک تحصیلی حداقل دیپلم، داشتن تعارضات و مشکلات زناشویی، معیارهای خروج داشتن بیماری‌های جسمانی و روانی مشهود و حاد، سوء مصرف مواد و دریافت هم‌زمان برنامه درمانی، آموزشی یا دارودرمانی برای حذف تأثیر احتمالی این برنامه‌ها بر نتایج این پژوهش بود.

ابزار پژوهش

۱. پرسشنامه تعارضات زناشویی. پرسشنامه تعارضات زناشویی یک ابزار ۴۲ سؤالی است که برای سنجیدن تعارضات زناشویی توسط براتی و ثنایی در سال (۱۳۷۹) ساخته شده است؛ این پرسشنامه هفت بُعد از تعارضات زناشویی را می‌سنجد که عبارت‌اند از: کاهش همکاری، کاهش رابطه جنسی، افزایش واکنش‌های هیجانی، افزایش جلب حمایت فرزند یا فرزندان، افزایش رابطه فردی با خویشاوند خود، کاهش رابطه خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان، جدا کردن امور مالی از یکدیگر. برای هر سؤال پنج گزینه در نظر گرفته شده است و به تناسب ۱ تا ۵ نمره به آنها اختصاص داده شده است؛ حداکثر نمره کل پرسشنامه ۲۱۰ و حداقل آن ۴۲ است. در این ابزار نمره بیشتر به معنی تعارض بیشتر و نمره کمتر به معنی رابطه بهتر است. هنجار این پرسشنامه بر حسب نمره‌های استاندارد برای گروه‌های مطالعه و زنان و مردان به تفکیک محاسبه شده است؛ محتوای مؤلفه‌های پرسشنامه به گونه‌ای تهیه شده که با متغیر مورد نظر (تعارضات زناشویی) ارتباط نزدیکو مستقیمی دارند (ثنایی، ۱۳۷۹). برای تعیین روایی محتوا و صوری پرسشنامه آن را روی یک گروه ۱۱۱ نفری متشکل از ۵۳ مرد و ۵۸ زن که برای رفع تعارضات زناشویی خود به مراکز مشاوره مراجعه کرده‌اند و نیز یک گروه گواه ۱۰۸ نفری از زوج‌های عادی متشکل از ۵۳ مرد و ۵۵ زن اجرا نمودند. مقایسه میانگین دو گروه سازگار و ناسازگار در مردان و زنان و در ابعاد مختلف تعارضات زناشویی تفاوت معنا

داری را نشان داد که می‌توان دال بر قدرت تمیز آزمون در تشخیص زوج‌های متعارض و نا متعارض است. این ابعاد شامل: ۱- کاهش همکاری ۲- کاهش روابط جنسی ۳- افزایش واکنش‌های هیجانی ۴- افزایش جلب حمایت فرزندان ۵- کاهش رابطه خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان ۶- جدا کردن امور مالی از یکدیگر. به علاوه همبستگی هر سؤال با نمره کل آزمون بالا و معنا دار بود. پایایی کل این پرسشنامه توسط براتی و ثنایی (۱۳۷۹) برابر با ۰/۵۲٪ توسط بشکار (۱۳۸۷) برابر با ۰/۹۵٪ به دست آمد.

۲. پرسشنامه دلبستگی بزرگسالان^۱. این پرسشنامه ۱۸ عبارتی توسط کالینز و رید در سال ۱۹۹۰ تهیه شد و مهارت‌های ارتباطی و سبک رابطه صمیمانه آزمودنی را در طیف لیکرتی ارزیابی می‌کند. به هر سؤال نمره‌ای بر اساس کاملاً مخالفم = ۱ و کاملاً موافقم = ۵ تعلق می‌گیرد. این پرسشنامه سه سبک دارد. سبک دلبستگی ایمن شامل سؤال‌های ۱، ۸، ۹، ۱۰، ۱۴ و ۱۷، دلبستگی اجتنابی شامل سؤال‌های ۳، ۴، ۷، ۱۵، ۱۶ و ۱۸ و دلبستگی اضطرابی شامل سؤال‌های ۲، ۵، ۶، ۱۱، ۱۲ و ۱۳ است که آزمودنی بر اساس نمره‌های به دست آمده در یکی از انواع سبک‌های دلبستگی جای می‌گیرد (هاشمی و همکاران، ۱۳۹۶). کالینز و رید (۱۹۹۰) (نقل از پاکدامن و خانجانی، ۱۳۹۰) نشان دادند که نمره‌های دلبستگی ایمن، اجتنابی و اضطرابی در فاصله زمانی ۸ ماه و حتی در طول ۲ سال پایدار مانده‌اند. میزان آلفای کرونباخ را برای دلبستگی ایمن، اجتنابی و اضطرابی در نمونه‌ای از دانشجویان توسط آن‌ها به ترتیب برابر با ۰/۸۱، ۰/۷۸ و ۰/۸۵ و در پژوهش هاشمی و همکاران (۱۳۹۶) به ترتیب برابر با ۰/۶۸، ۰/۷۰ و ۰/۷۸ گزارش شده است. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ این ابزار برای سبک دلبستگی ایمن ۰/۷۸، اجتنابی ۰/۷۲ و اضطرابی ۰/۷۷ به دست آمد.

۳. پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه^۲. این پرسشنامه ۷۵ عبارتی توسط یانگ (۱۹۹۸)، ساخته شده و شامل ۵ حوزه طرحواره‌ای است. در طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً درست درباره من = ۵ تا کاملاً غلط درباره من = ۱ حوزه طرحواره‌ای بریدگی و طرد با سؤال‌های ۱ تا ۲۵، خودگردانی و عملکرد مختل با سؤال‌های ۲۵ تا ۴۵، دیگر جهت‌مندی با سؤال‌های ۴۵ تا ۵۵، گوش به زنگی بیش از حد و بازداری با سؤال‌های ۵۶ تا ۶۵، محدودیت‌های مختل با سؤال‌های ۶۶ تا ۷۵ ارزیابی می‌شود (خراسانی زاده و همکاران، ۱۳۹۸). والر، می‌یر و هنیان (۲۰۰۱) برای تمام حوزه‌ها ضریب آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۸ و روایی مطلوبی گزارش کردند. خراسانی زاده و همکاران (۱۳۹۸) نسخه کوتاه پرسشنامه طرحواره یانگ را در مورد ۴۲۰ نفر از دانشجویان اجرا و ضریب همسانی درونی پرسشنامه را از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ برای حوزه‌های بریدگی و طرد، خودگردانی و عملکرد مختل، دیگر جهت‌مندی، محدودیت‌های مختل و گوش به زنگی بیش از حد و بازداری به ترتیب ۰/۹۳، ۰/۸۲، ۰/۸۹، ۰/۷۹ و ۰/۸۲ گزارش کردند. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای حوزه بریدگی و طرد ۰/۸۸، خودگردانی و عملکرد مختل ۰/۸۹، دیگر جهت‌مندی ۰/۸۳، محدودیت‌های مختل ۰/۸۴ و گوش به زنگی بیش از حد و بازداری ۰/۸۸ به دست آمد.

روش اجرا

1. Attachment Style Questionnaire

2. Early Maladaptive Schemas Questionnaire

پس از مصوب شدن طرح رساله توسط معاونت پژوهشی دانشگاه، و با هماهنگی و کسب مجوز از مسئولان مراکز شورای حل اختلاف خانواده و با کسب رضایت و تمایل به همکاری زنان در استانه طلاق، پرسشنامه‌ها در بازه زمانی اردیبهشت تا آبان ۱۳۹۹ تکمیل شد. پس از جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۶ و لیزرل LISREL از روش ضرایب همبستگی و معادلات ساختاری جهت تجزیه و تحلیل نتایج استفاده شد.

یافته‌ها

دامنه سنی ۳۳ درصد از زنان متأهل بین ۲۵ تا ۳۰ سال، ۴۶ درصد بین ۳۱ تا ۳۵ سال و ۲۱ درصد بین ۳۶ تا ۴۰ سال قرار داشت و ۴۴ درصد بدون فرزند، ۵۰ درصد دارای ۱ فرزند و ۶ درصد دارای ۲ فرزند بودند. ۵۶ درصد شاغل و ۴۴ درصد خانه‌دار و مدت تأهل ۵۱ درصد بین ۱ تا ۵ سال، ۳۲ درصد بین ۵ تا ۱۰ سال و ۱۷ درصد بیش از ۱۰ سال و میزان تحصیلات ۱۹ درصد دیپلم، ۲۸ درصد فوق دیپلم، ۴۰ درصد کارشناسی و ۱۳ درصد کارشناسی ارشد بود.

جدول ۱. جدول شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

شاخص آماری	میانگین	انحراف استاندارد	کسیدگی	چولگی	ضریب تحمل	تورم واریانس	دوربین واتسون
سبک دلبستگی ایمن	۲۱/۶	۳/۲۶	-۱/۰۱	۰/۵۸	۰/۹۸	۱/۰۱	
سبک دلبستگی اجتنابی	۱۹/۸	۳/۳۰	-۰/۲۸	۰/۳۹	۰/۹۲	۱/۰۸	۱/۷۳
سبک دلبستگی دوسوگرا	۱۹/۹	۴/۵۳	۰/۴۴	-۰/۸۴	۰/۹۲	۱/۰۷	
بریدگی و طرد	۳۸/۳۱	۹/۵۶	۰/۷۰	-۱/۳۹	۰/۹۴	۱/۲۱	
خودگردانی و عملکرد مختل	۳۴/۷۰	۱۰/۷۰	-۰/۱۹	-۱/۷۷	۰/۸۷	۱/۱۸	۱/۲۲
محدودیت مختل	۳۴/۵۰	۷/۵۶	۰/۸۴	-۰/۰۳	۰/۸۴	۱/۳۴	
دیگر جهت مندی	۴۴/۲۰	۱۲/۴۲	-۰/۵۷	۰/۷۷	۰/۷۹	۱/۲۲	
گوش به زندگی بیش از حد	۳۸/۱۰	۱۰/۲۳	-۱/۱۳	-۱/۸۹	۰/۸۰	۱/۲۸	
تعارضات زناشویی	۹۵/۶	۱۶/۳۳	۰/۷۸	-۰/۳۴	-	-	-
کاهش همکاری	۱۲/۹	۳/۱۵	-۰/۲۱	-۰/۵۸	-	-	-
کاهش رابطه جنسی	۱۰/۳	۳/۳۴	-۰/۰۳	-۰/۶۹	-	-	-
واکنش هیجانی	۱۵/۷	۳/۴۵	۱/۴۷	۰/۵۰	-	-	-
جلب حمایت فرزندان	۱۱/۳	۳/۲۷	-۰/۵۴	-۰/۳۳	-	-	-
رابطه با خویشاوندان خود	۱۵/۱	۳/۲۳	-۱/۳۸	۰/۴۱	-	-	-
رابطه با خویشاوندان همسر	۱۳/۱۷	۴/۲۷	-۱/۷۸	۰/۱۲	-	-	-

جدایی امور مالی	۱۷/۰	۳/۹۰	۰/۵۵	-۰/۰۳	-	-	-
-----------------	------	------	------	-------	---	---	---

در جدول ۱ شاخص میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش آورده شده است؛ همچنین جدول فوق نشان می‌دهد که چولگی و کشیدگی بین ± 2 قرار دارند؛ بنابراین توزیع داده‌های متغیرهای پژوهش طبیعی است. مقدار دوربین واتسون در فاصله مجاز ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد؛ بنابراین مفروضه عدم وجود همبستگی بین خطاها تأیید می‌شود و می‌توان از تحلیل عاملی ساختاری استفاده کرد؛ مقادیر ضریب تحمل و تورم واریانس نیز نشان داد از نبود همپوشی بین متغیرهای پیش بین دارد.

جدول ۲. خلاصه نتایج ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
سبک دلبستگی ایمن									
سبک دلبستگی اجتنابی	۰/۴۸**								
سبک دلبستگی دوسوگرا	۰/۵۴**	۰/۵۵**							
طرحواره بریدگی / طرد	۰/۳۸**	۰/۳۷**	۰/۴۰**						
طرحواره خودگردانی / عملکرد مختل	۰/۴۱**	۰/۳۷**	۰/۴۲**	۰/۴۳**					
طرحواره محدودیت مختل	۰/۳۸**	۰/۲۸**	۰/۲۹**	۰/۳۰**	۰/۲۵**				
طرحواره دیگر جهت‌مندی	۰/۳۳**	۰/۳۰**	۰/۲۶**	۰/۳۳**	۰/۲۰**	۰/۲۸**			
طرحواره گوش به زنگی	۰/۴۰**	۰/۳۱**	۰/۲۴**	۰/۳۰**	۰/۲۷**	۰/۲۴**	۰/۳۲**		
تعارضات زناشویی	۰/۵۱**	۰/۴۰**	۰/۳۹**	۰/۳۶**	۰/۲۶**	۰/۳۸**	۰/۴۰**	۰/۴۴**	

نتایج ضرایب همبستگی در جدول فوق نشان می‌دهد که بین طرحواره‌های بریدگی/طرد، طرحواره خودگردانی/عملکرد مختل، طرحواره محدودیت مختل، طرحواره دیگر جهت‌مندی و طرحواره گوش به زنگی با دلبستگی ایمن همبستگی منفی و با دلبستگی اجتنابی و دوسوگرا همبستگی مثبت معناداری برقرار است؛ همچنین بین تعارضات زناشویی با دلبستگی ایمن همبستگی مثبت و با دلبستگی اجتنابی و دوسوگرا و همچنین با طرحواره‌های بریدگی/طرد، طرحواره خودگردانی/عملکرد مختل، طرحواره محدودیت مختل، طرحواره دیگر جهت‌مندی و طرحواره گوش به زنگی همبستگی مثبت معناداری برقرار است.

جدول ۳. معناداری روابط و شدت و جهت متغیرها و مولفه‌های آن با حضور متغیر میانجی

مسیر ارتباطی	اثرات غیراستاندارد	اثرات استاندارد	خطای استاندارد	مقدار T	معناداری مسیر
	د	د شده	د		

۰/۰۰۱	۳/۸۱	-۰/۰۷	-۰/۲۴	-۰/۴۱	بریدگی و طرد	<--	سبک ایمن
۰/۰۰۵	۲/۸۰	۰/۰۹	۰/۱۶	۰/۳۶	بریدگی و طرد	<--	سبک اجتنابی
۰/۰۰۱	۸/۰۶	۰/۱۰	۰/۵۵	۰/۸۶	بریدگی و طرد	<--	سبک دوسوگرا
۰/۰۰۱	۴/۳۰	-۰/۱۲	-۰/۲۷	-۰/۵۴	خودگردانی/عملگر	<--	سبک ایمن
					د مختل		
۰/۰۴۹	۱/۹۷	۰/۱۵	۰/۱۱	۰/۳۰	خودگردانی/عملگر	<--	سبک اجتنابی
					د مختل		
۰/۰۰۱	۴/۴۱	۰/۱۲	۰/۳۰	۰/۵۵	خودگردانی/عملگر	<--	سبک دوسوگرا
					د مختل		
۰/۰۰۱	۵/۵۴	-۰/۱۰	-۰/۴۰	-۰/۴۸	محدودیت مختل	<--	سبک ایمن
۰/۰۰۱	۳/۳۳	۰/۰۹	۰/۲۹	۰/۳۹	محدودیت مختل	<--	سبک اجتنابی
۰/۰۰۱	۳/۴۹	۰/۰۹	۰/۳۰	۰/۴۱	محدودیت مختل	<--	سبک دوسوگرا
۰/۰۰۱	۳/۶۷	-۰/۰۸	-۰/۳۲	-۰/۴۴	دیگر جهت مندی	<--	سبک ایمن
۰/۰۰۱	۳/۱۲	۰/۱۱	۰/۲۶	۰/۳۶	دیگر جهت مندی	<--	سبک اجتنابی
۰/۰۰۱	۳/۳۵	۰/۰۹	۰/۲۹	۰/۳۷	دیگر جهت مندی	<--	سبک دوسوگرا
۰/۰۰۱	۳/۳۰	-۰/۰۶	-۰/۲۸	-۰/۴۰	گوش به زنگی	<--	سبک ایمن
۰/۰۰۱	۳/۷۰	۰/۰۷	۰/۳۳	۰/۴۵	گوش به زنگی	<--	سبک اجتنابی
۰/۰۰۱	۳/۲۸	۰/۰۶	۰/۲۷	۰/۳۵	گوش به زنگی	<--	سبک دوسوگرا
۰/۰۰۱	۴/۷۲	-۰/۰۵	-۰/۱۷	-۰/۲۷	تعارضات زناشویی	<--	سبک ایمن
۰/۰۰۱	۶/۹۷	۰/۰۵	۰/۲۳	۰/۳۵	تعارضات زناشویی	<--	سبک اجتنابی
۰/۰۰۱	۱/۸۰	۰/۰۵	۰/۵۶	۰/۸۳	تعارضات زناشویی	<--	سبک دوسوگرا
	۴						
۰/۰۰۱	۸/۳۴	۰/۱۰	۰/۳۹	۰/۹۰	تعارضات زناشویی	<--	بریدگی و طرد
۰/۰۰۱	۸/۷۳	۰/۱۱	۰/۴۰	۰/۹۸	تعارضات زناشویی	<--	خودگردانی/عملگر
					د مختل		
۰/۰۰۱	۸/۷۷	۰/۰۹	۰/۴۱	۰/۷۸	تعارضات زناشویی	<--	محدودیت مختل
۰/۰۰۱	۷/۶۴	۰/۱۰	۰/۳۴	۰/۶۹	تعارضات زناشویی	<--	دیگر جهت مندی
۰/۰۰۱	۷/۷۱	۰/۰۶	۰/۳۸	۰/۷۰	تعارضات زناشویی	<--	گوش به زنگی

جدول فوق ضرایب استاندارد شده معنادار در مدل ساخناری نهایی را نشان می‌دهد که براساس نتایج جدول سبک‌های دلبستگی نایمن و اجتنابی با طرحواره های ناسازگار اولیه رابطه معناداری دارند ولی سبک دلبستگی دوسوگرا با طرحواره های ناسازگار اولیه رابطه معناداری نداشته است و از مدل حذف شده است. نتایج همچنین نشان می‌دهد که سبک‌های اجتنابی و دوسوگرا و طرحواره های ناسازگار اولیه با تعارضات زناشویی رابطه معناداری داشته‌اند ولی سبک دلبستگی نایمن با تعارضات زناشویی رابطه معناداری نداشته است و از مدل ساختاری حذف شده است و در نهایت مؤلفه‌های طرحواره های ناسازگار اولیه و تعارضات

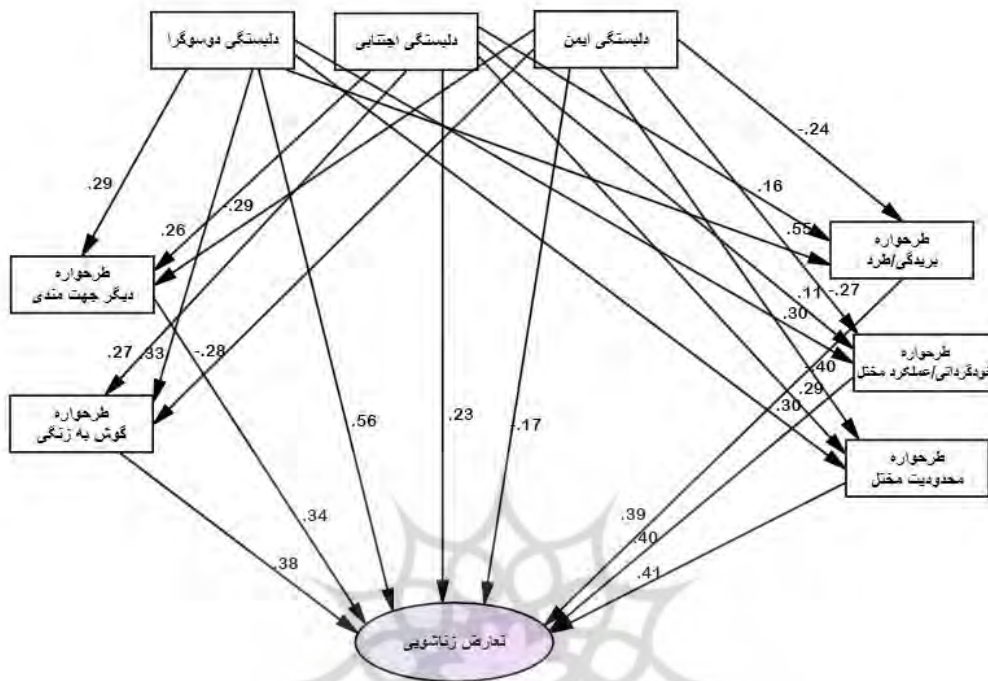
زناشویی با بعد کلی آن یا متغیر پنهانی آنها رابطه معناداری داشتند. در ادامه به بررسی اثرات مستقیم و غیر مستقیم در مدل نهایی و تأیید شده پرداخته شده است.

جدول ۴ شاخص‌های برازندگی مدل ساختاری بعد از اصلاح

شاخص برازندگی	مقدار مشاهده شده بعد از اصلاح	مناسب/نامناسب بودن
CMIN/DF (شاخص کای اسکوئر بهنجای یا نسبی)	۳/۵۷	مناسب بودن مدل
RMR (ریشه دوم میانگین مربعات باقی مانده)	۰/۰۸۷	مدل تقریباً مناسب است
RMSEA (ریشه دوم میانگین مجذورات خطای تقریبی)	۰/۰۶۸	مناسب بودن مدل
CFI (شاخص برازش تطبیقی)	۰/۹۱	مناسب بودن مدل
IFI (شاخص برازش افزایشی)	۰/۹۱	مناسب بودن مدل

نتیجه شاخص نیکویی برازش تطبیقی برابر با ۰/۹۱ و شاخص برازش افزایشی برابر با ۰/۹۱ بوده است، نزدیک بودن مقادیر این دو شاخص به ۱، نشان دهنده مناسب بودن مدل است، پس این دو مقدار نشان می‌دهند که مدل مناسب و قابل قبول است. همچنین مقدار ریشه دوم میانگین مجذورات خطای تقریب برابر با ۰/۰۶۸ و شاخص ریشه دوم میانگین مربعات باقی مانده یا RMR برابر با ۰/۰۸۷ بوده است که مقادیر نزدیک این شاخص‌ها به صفر نشان دهنده برازش مناسب و قابل قبول مدل است. در نهایت مقدار CMIN/DF برابر با ۳/۵۷۳ است، که این شاخص نیز نشان دهنده مناسب بودن مدل است. در کل نتایج حاصل از پنج شاخص نشان دهنده مناسب بودن مدل است و مدل بعد از اصلاحات انجام شده قابل قبول است؛ ضرایب استاندارد شده در مدل در جدول زیر ارائه شده است:

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

نمودار ۱ مدل نهایی برازش شده از ضرایب استاندارد

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش تدوین مدل علی تعارضات زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی با نقش واسطه‌ای طرحواره‌های ناسازگار اولیه در زنان در آستانه طلاق بود. نتایج حاکی از این است که دلبستگی هم اثر مستقیم بر تعارضات زناشویی دارد و هم به صورت غیر مستقیم از طریق طرحواره‌های ناسازگار بر تعارضات زناشویی اثر دارد. همچنین طرحواره‌های ناسازگار اولیه اثر مستقیم و معناداری بر تعارضات زناشویی دارد. یافته‌های این پژوهش با یافته‌های تحقیقات صابونچی و همکاران (۱۳۹۹)، پولادی ریشه‌ری و همکاران (۱۳۹۵)، هادی و همکاران (۱۳۹۵)، یوسفی و همکاران (۱۳۹۵)، راتر (۲۰۱۸) و ساکولاسپیریاست و همکاران (۲۰۱۶) همخوانی دارد. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت ازدواج سالم تأثیری مثبت بر حفظ سلامتی ذهن و جسم زوج هادارد. همچنین تأثیر روابط سالم همسران بر رشد کودکان انکارناپذیر است، زیرا پرورش کودکان در خانواده سالم سبب تقویت آنها در مقابل مشکلات روانی و جسمانی می‌شود و آنان را در عرصه‌های اجتماعی مانند مدرسه و جامعه محافظت می‌کند. اما به خلاف اهمیت انکارناپذیر روابط مطلوب همسران، آمار منتشر شده در جوامع گوناگون نشان از افزایش تعارضات زناشویی و طلاق دارد. نسبت بالای ازدواج‌های منجر به طلاق نشانگر آن است که روابط زوج هادرمعرض تغییرات ساختاری قرار گرفته و دست خوش دگرگونی و پراکندگی بسیاری شده است. این امر به نوبه خود می‌تواند مشکلاتی را در منظومه خانواده ایجاد کند و حتی آن را به سمت فروپاشی سوق دهد (یوسفی و همکاران، ۱۳۹۵). همچنین همسو با نتایج پژوهش

حاضر در مورد طرحواره‌های ناسازگار -نتایج پژوهش‌های مک‌دمورت (۲۰۱۷)-، پولیمنت و همکاران (۲۰۱۰) نیز حاکی از رابطه طرحواره‌های ناسازگار بر تعارضات زناشویی است. از این رو، روابط رضایت بخش بین زوجین از طریق علاقه متقابل، میزان مراقبت از همدیگر و تفاهم همدیگر قابل سنجش است. عوامل گوناگونی از جمله: رضایت زناشویی، سبک دلبستگی زوجین، و میزان تاب آوری و تحمل ناکامی زوجین می‌تواند بر سلامت خانواده تأثیر بگذارد (هادی و همکاران، ۱۳۹۵)؛ با توجه به این امر که اغلب مشکلات بین فردی که زوجین تجربه می‌کنند تحت تأثیر شیوه تصور آنها در روابط خود با دیگری است؛ وقتی طرحواره‌ها دچار تحریف می‌شوند، می‌توانند باعث تعارض خانوادگی شوند (مک‌دمورت، ۲۰۱۷). در تبیین این یافته‌ها همخوان با مک‌دمورت (۲۰۱۷) می‌توان این‌گونه بیان کرد که اغلب مشکلات بین فردی که زوج‌ها تجربه می‌کنند؛ تحت تأثیر شیوه تصور آن‌ها در روابط خود با دیگری قرار دارد. وقتی طرحواره‌ها دچار تحریف شوند؛ می‌توانند تعارض‌های خانوادگی را ایجاد کنند. بنابراین طرحواره‌های طرد، وابستگی و اطاعت نیز می‌تواند پیش‌بینی‌کننده نارضایتی زناشویی و محرومیت عاطفی نیز پیش‌بینی‌کننده نارضایتی در زوج‌ها ایرانی باشد (صابونچی و همکاران، ۱۳۹۹ ب).

طرحواره‌های بریدگی/طرد و خودگردانی/عملکرد مختل پیش‌بینی‌کننده نارضایتی زناشویی در زوجین ایرانی و محرومیت عاطفی، پیش‌بینی‌کننده نارضایتی در زوجین است (بهرامی و کامرانی صالح، ۱۳۹۵). افزایش روبه رشد مشکلات روانی در بین زوجین، عمیقاً مورد توجه روانشناسان و سایر دانشمندان علوم رفتاری و اجتماعی قرار گرفته شده است. با توجه به اینکه در پژوهش حاضر همه متغیرهای مذکور در قالب یک مدل بررسی شدند و ارتباط معنادار بین آنها تأیید گردید بدیهی است که سبک‌های دلبستگی، جهت‌گیری زندگی، طرحواره ناسازگار اولیه و هیجان‌خواهی نقش تعیین‌کننده‌ای در رضایت زناشویی زوجین دارد. نتایج پژوهش‌ها و مطالعات صورت گرفته نشان داده است، رضایتمندی از روابط زناشویی به زوجین کمک می‌کند تا بتوانند با برون‌ریزی هیجان‌ات و عواطف خود و نیز کنترل آستانه تحمل در شرایط ناگوار راه‌حل‌های مطلوب‌تری را برای حل مشکلات خود انتخاب کنند. بررسی سبک‌های دلبستگی و هیجان‌خواهی زوجین این امکان فراهم می‌گردد که زوجین بتوانند به بازسازی تفکرات، احساس‌ها، رفتارها و نشانه‌های جسمانی خود نیز بپردازند. با توجه به مطالب مطرح شده می‌توان گفت بین سبک‌های دلبستگی و جهت‌گیری زندگی و میزان هیجان‌خواهی رابطه‌ای تنگاتنگ با رضایت زناشویی وجود دارد (صابونچی و همکاران، ۱۳۹۹ الف).

یافته‌های دیگری از پژوهش نشان داد که بین سبک دلبستگی دوسوگرا و طرحواره‌های حوزه‌ی بریدگی/طرد، خودگردانی و عملکرد مختل و حوزه‌ی گوش به زنگی بیش از حد و بازداری رابطه‌ای مثبت و معنادار یافت شد. یافته‌ها، رابطه‌ی منفی و معناداری بین سبک دلبستگی ایمن و طرحواره‌های حوزه‌ی بریدگی/طرد و خودگردانی و عملکرد مختل و حوزه‌ی گوش به زنگی بیش از حد و بازداری نشان داد. همچنین، افرادی که خودشان را به عنوان فردی بی‌وفا توصیف می‌کنند گرایش بیشتری به صفات شخصیتی مرتبط با کمبود اعتماد دارند. این یافته‌ها با یافته‌های پژوهش بلالی، بختیاری سفر، محمدی و محقق (۱۳۹۵)، فاریابی و زارعی محمودآبادی (۱۳۹۴)، رزاقی و اسلامی (۱۳۹۴)، حاجی‌حیدری، اسمعیلی و طالبی (۱۳۹۴)، ملک‌عسگر، موتابی و مظاهری (۱۳۹۳)، هاشمی، درتاج، سعدی پور و اسدزاده (۱۳۹۶)، تافتگان (۱۳۹۵)، بلداجی،

مرادی، مباشری، میرزائیان و یوسفی، (۱۳۹۲) عیسی نژاد و عزیزی (۱۳۹۳)، لاهیجی و بشارت (۲۰۱۸)، اسلامی (۲۰۱۷)، ام بی وایرر (۲۰۱۷) و این رایت و فیتزگیبونر (۲۰۱۵) همخوانی دارد. در تبیین یافته‌های این پژوهش می‌توان گفت: افراد با سبک دلبستگی ایمن در اکثر موقعیت‌ها احساس راحتی و امنیت می‌کنند و تجسمی مثبت، حمایت گر و پاسخ دهنده از همسر خود دارند ولی افراد دوسوگرا در موقعیت ناآشنا مشکل‌تر می‌توانند به احساس آرامش و آسایش دست یابند. آن‌ها بین کشش به سوی همسر و اجتناب از همسر در نوسانند. به این ترتیب آن‌ها به همسر خود نزدیک می‌شوند و سپس او را پس می‌زنند این افراد به لحاظ خلق در برابر تنیدگی‌ها آسیب پذیرند. همچنین اعتماد فرد ایمن به دیگران که جزء مکمل اعتماد به خود می‌باشد، فرد را در جلب کمک به دیگران یاری می‌رساند. افراد با سبک دلبستگی ایمن، هم حمایت کننده هستند، اعتماد به نفس ویژه‌ای دارند و خطر پذیرند؛ به دنبال راهکارهای گوناگون برای حل مشکلات خود هستند و نسبت به سرانجام عمل خود امیدوارترند و خونگرمی و صمیمیت بیشتری نشان می‌دهند که این ویژگی‌ها رضایت مندی آن‌ها را از روابط با همسرشان افزایش می‌دهد. در زمینه پیش بینی تعارضات زناشویی توسط دلبستگی نا ایمن می‌توان گفت که فقدان اعتماد به خود و دیگران دو مشخصه اصلی افراد نایمن است. فقدان اعتماد به خود در مواجهه با موقعیت‌های تنیدگی زا، درماندگی روانشناختی را به فرد نا ایمن تحمیل می‌کند و این حالت به احساس حقارت و اضطراب شخص دامن می‌زند. فقدان اعتماد به دیگران منجر به ایجاد فاصله و دوری و عدم حمایت از سوی دیگران می‌شود. از سوی دیگر، چسبندگی و کناره گیری افراطی و عکس العمل‌های هیجانی در مواقع ناکامی و بحرانی که از خصایص افراد با سبک دلبستگی نا ایمن می‌باشد، در چارچوب روابط سیستمی می‌تواند سلب تعارض و خصومت در روابط دو عضو زوج گردد. این ویژگی‌ها و احساس نایمندی در وجود آن‌ها موجب می‌گردد که آنان احساس نارضایتی بیشتری در زندگی زناشویی خود داشته باشند. با توجه به اینکه افراد دارای سبک دلبستگی نا ایمن، در به اشتراک گذاشتن افکار و احساسات با دیگران ناتوانند، در واقع می‌توان گفت روابط فرد نا ایمن با همسر دارای ثبات نمی‌باشد که این خصلت دلخوری و عدم اعتماد زوجین را به دنبال دارد و منجر به تیره و تار شدن رابطه، کاهش ارتباطات ضعیف، عدم بخشش، صمیمیت پایین و در نتیجه تعارضات زیاد بین زوجین می‌شود (صابونچی و همکاران، ۱۳۹۹).

مرور پیشینه پژوهشی حاکی از آن بود که رضایت مندی از روابط زناشویی به زوج‌ها کمک می‌کند تا بتوانند بر اساس شناخت سبک‌های دلبستگی و طرحواره‌های خود به بازسازی افکار، احساسات و هیجان‌ها، رفتارها و نشانه‌های جسمانی خود بپردازند (بهرامی و کامرانی صالح، ۱۳۹۵)؛ بنابراین با جمع بندی یافته‌ها و مطالبی که بیان شد؛ پیشنهاد می‌شود؛ برای انسجام و خلق رابطه زناشویی مطلوب و متقابل بین زوج‌ها، لازم است که طرحواره‌های هر یک از زن‌ها و شوهرها، نوع سبک‌های دلبستگی و تقابل عناصر درون روانی آن‌ها ارزیابی و شناخته شود تا از طریق اصلاح آن‌ها روابط زوج‌ها بهبود و تداوم یابد؛ بنابراین با توجه به یافته‌های پژوهش در مورد پیش بینی تعارضات زناشویی بر اساس مؤلفه‌های سبک‌های دلبستگی و طرحواره‌های بریدگی/طرد و خودگردانی/عملکرد مختل پیشنهاد می‌شود که آموزش‌هایی در زمینه زوج درمانی و خانواده درمانی از طریق برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای افزایش آگاهی همسران در مورد نقش سبک‌های دلبستگی و طرحواره‌های آن‌ها در میزان رضایت مندی زناشویی و بهبود روابط زوج‌ها توسط متخصصان حوزه خانواده درمانی در مراکز بالینی و مشاوره‌ای ارائه شود. از میان محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به جامعه

مورد پژوهش، حجم نمونه، گردآوری داده‌ها در مقطع زمانی خاص، روش خودسنجی و استفاده از پرسشنامه، عدم کنترل متغیرهایی چون ویژگی‌های شخصیتی، راهبردهای مقابله‌ای، باورهای مذهبی، وضعیت اقتصادی-اجتماعی و نوع ساختار خانواده اشاره کرد؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود که پرسشنامه‌ها به‌ویژه پرسشنامه تعارضات زناشویی بر اساس جمعیت و فرهنگ ایران تدوین و هنجاریابی و به علاوه از مصاحبه و مشاهده نیز همراه با پرسشنامه استفاده و با انجام پژوهش کیفی عوامل تعارضات زناشویی زنان دقیق‌تر ارزیابی و تحلیل شود تا شاید نتایج حاصل از آن بتواند وضعیت فعلی زنان ایران را بهتر توصیف کند. همچنین پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی تحلیل‌های گسترده‌ای بر مبنای متغیرهایی مانند سن، تحصیلات، ویژگی‌های شخصیتی و جز آن انجام شود تا پژوهشگران بتوانند مبانی نظری حاصل از این پژوهش را ملاک قرار دهند و بر اساس آن، فرضیه‌های متعددی را مطرح و آزمون کنند.

موازن اخلاقی

در این پژوهش موازن اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. با توجه به شرایط و زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش مختار بودند.

سپاسگزاری

بدین‌وسیله از تمامی کسانی که ما را در اجرای این پژوهش یاری دادند، تشکر و قدردانی می‌شود.

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان این پژوهش در طراحی، مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری داده‌ها، پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی سازی نقش یکسانی داشتند.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

احمدی، فاطمه، و نصرالهی، بیتا. (۱۳۹۷). پیش‌بینی طرحواره معیارهای سرسختانه/عیب‌جویی افراطی بر اساس باورهای غیرمنطقی والدین و الگوهای ارتباطی والد-فرزند. روان‌شناسی کاربردی. ۱۲(۴) پیاپی ۴۸: ۶۱۶-۵۹۵.

اولیاء، ن.، فاتحی زاده، م.، و بهرامی، ف. (۱۳۹۰). آموزش غنی سازی زندگی زناشویی. چاپ دوم. تهران: انتشارات دانژه.

براتی، طاهره، و ثنایی ذاکر، باقر. (۱۳۷۹). تأثیر تعارضات زناشویی بر روابط متقابل زن و شوهر، پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن.

بشکار، سلطانه‌علی. (۱۳۸۷). بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های مدیریت خشم در کاهش تعارضات زناشویی زوجین ارجاع داده شده به شوراهای حل اختلاف شهرستان باغملک. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاور خانواده، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز

بهرامی، محمود، و کامرانی صالح، بخش‌علی. (۱۳۹۵). بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیت و سبک‌های دلبستگی با میزان هیجان‌خواهی نیروهای عملیاتی. روان‌شناسی نظامی، ۷(۲۸): ۲۹-۴۴.

- پاکدامن، شهلا، و خانجانی، مهدی. (۱۳۹۰). نقش فرزندپروری ادراک شده در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و جمع‌گرایی در دانشجویان. روان‌شناسی اجتماعی، ۱(۴): ۸۱-۱۰۲.
- پولادی ری‌شهری، علی، و خباز ثابت، سرور. (۱۳۹۵). پیش‌بینی تعارض‌های زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی، کمال‌گرایی و طرحواره‌های ناسازگار در زوج‌ها شهر بوشهر. دستاوردهای روان‌شناسی بالینی، ۲(۲): ۶۷-۸۲.
- ثنایی ذاکر، باقر (۱۳۷۹). مقیاس سنجش خانواده و ازدواج، تهران: انتشارات بعثت.
- خراسانی زاده، عاطفه، پور شریفی، حمید، رنجبری پور، طاهره، باقری، فریبرز، و پویامنش، جعفر. (۱۳۹۸). الگوی ساختاری رابطه بین الگوهای ارتباط والد-فرزند و طرحواره‌های ناسازگار اولیه با میانجیگری سبک‌های دلبستگی. روان‌شناسی کاربردی، ۱۱(۱۱): ۷۶-۵۵.
- ساداتی، س.ا.، مهرابیزاده هنرمند، م.، و سودانی، م. (۱۳۹۳). رابطه علی تمایز یافتگی، نورزگرایی و بخشندگی با دزدگی، زناشویی با واسطه تعارض زناشویی. روانشناسی خانواده، ۲(۱): ۵۵-۶۸.
- سرخابی عبدالملکی، مریم، دوکانه ای فرد، فریده، و بهبودی، معصومه. (۱۴۰۰). الگوی ساختاری پیش‌بینی طلاق عاطفی زوجین بر اساس باورهای فراشناختی و راهبردهای نظم جویی هیجانی با میانجی‌گری فرسودگی زناشویی در زنان متأهل. خانواده درمانی کاربردی، ۲(۲): ۱-۲۰.
- شاکرمی، محمد، داورنیا، رضا، زهراکار، کیانوش، و طلائیان، رضوانه. (۱۳۹۴). اثربخشی زوج درمانی گروهی راه حل محور بر بهبود کیفیت روابط زناشویی. مجله علوم پزشکی رازی، ۱۲(۱۲۱): ۱-۱۳.
- رسولی، س.، گل پرور، م.، رضانی، م.آ.، و حسنی، ج. (۱۴۰۰). مقایسه اثربخشی آموزش رضایت‌مندی جنسی و رویکرد مسترز و جانسون بر سازگاری و تعارض زناشویی زوج‌های دارای نارضایتی جنسی. خانواده درمانی کاربردی، ۲(۲): ۱۰۳-۱۲۳.
- داهل، ج.، استوارت، ی.، مارتل، ک.، و کاپلان، ج. (۱۳۹۴). ACT و RFT در روابط: کمک به مراجعین مشتاق صمیمیت و حفظ تعهدات سالم. ترجمه: نوابی‌نژاد، شکوه؛ سعادت، نادره و رستمی، مهدی. چاپ اول، تهران: انتشارات جنگل (چاپ اثر به زبان اصلی، ۲۰۱۵).
- دربانی، سیدعلی، فرخزاد، پگاه، و لطفی کاشانی، فرح. (۱۳۹۹). اثربخشی خانواده درمانی راهبردی کوتاه مدت بر تعارض‌های زناشویی. فصلنامه خانواده درمانی کاربردی، ۱(۱): ۶۸-۵۴.
- صابونچی، فرانک، دوکانه‌ای فرد، فریده، و بهبودی، معصومه. (۱۳۹۹). الگوی ساختاری رضایت زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه با میانجی‌گری هیجان‌خواهی. فصلنامه روان‌شناسی کاربردی، ۱۴(۱): ۵۳-۱۳۹.
- صابونچی، فرانک، دوکانه‌ای فرد، فریده، و بهبودی، معصومه. (۱۳۹۹). الگوی ساختاری پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی و جهت‌گیری زندگی در زنان متأهل: با نقش واسطه‌ای هیجان‌خواهی. فصلنامه خانواده درمانی کاربردی، ۱(۳): ۱۲۰-۱۰۲.
- لوف، ه.، شکری، ا.، و قنبری، س. (۱۳۹۳). نقش واسطه‌ای مدل‌های ارتباطی زوجین در رابطه بین تعارض زناشویی و مشکلات درونی سازی و برونی سازی شده دختران، روانشناسی خانواده، ۲: ۳-۱۸.
- هاشمی، سعداله، درتاج، فریبرز، سعدی پور، اسماعیل، و اسدزاده، حسن. (۱۳۹۶). الگوی ساختاری احساسات شرم و گناه بر اساس شیوه‌های فرزندپروری والدین: نقش واسطه‌ای سبک‌های دلبستگی. روان‌شناسی کاربردی، ۱۱(۴): ۴۴-۴۷۵.

هادی، سعیده، اسکندری، حسین، سهرابی، فرامرز، معتمدی، عبدالله، و فرخی، نور علی. (۱۳۹۵). تدوین مدل ساختاری پیش‌بینی تعهد زناشویی بر اساس سبک دلبستگی و متغیرهای میانجی خودکنترلی و طرحواره های ناسازگار اولیه در افراد با روابط فرازناشویی عاطفی. فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی. ۳۳(۲): ۶۰-۳۸.

یوسفی، رحیم، ادهمیان، الهام، عبدالمحمدی، کریم. (۱۳۹۵). نقش طرحواره های ناسازگار، صفات شخصیت و سبک دلبستگی در پیش‌بینی علائم نشانگان ضربه عشق. مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان، ۱۴(۳): ۱۶-۳۱.

References

- Bookwala, J., Sobin, J., & Zdaniuk, B. (2015). Gender and aggression in marital relationships: A life-span perspective. *Sex Roles*, 52, 506-797.
- Gottman, J. M., & Gottman, J. S. (2015). 10 Principles for Doing Effective Couples Therapy (Norton Series on Interpersonal Neurobiology). New York: Norton. pp: 32-70.
- Hamamci, Z. (2015). Dysfunctional relationship beliefs in marital satisfaction and adjustment. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 33(4), 313-328.
- Lavner, J. A. Karney, B. R. & Bradbury, T. N. (2016). Does couples' communication predict marital satisfaction, or does marital satisfaction predict communication? *Journal of Marriage and Family*, 78(3), 680-694.
- Kalil, A., Ryan, R., & Chor, E. (2014). "Time investments in children across family structures". *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 654(1): 150-168.
- McDermott, N. (2017). Early maladaptive schemas, attachment, negative affect and relationship satisfaction. MA thesis. Rowan University.
- Rebecca, R. (2008). Positive conflict with your adolescent can be healthy and help relationships grow. Kingston: Publisher Youth Services.
- Rutter, V. E. (2018). The effect of attachment styles on emotional divorce of married students. *Divorce in Media. Sociology Compass*, 3(4), 707-720.
- Parrott L, & Parrott L. (2016). Saving Your Marriage before It Starts (SYMBIS): Seven Questions to Ask Before - and After - You Marry. Publisher: Zondervan; New, Expanded edition. 6-109.
- Poliment, A. M., Moors, S. M. & Grunert, S. (2010). MMPI-2 profiles of client with substance dependencies accessing a therapeutic community treatment facility. *Electronic Journal of Applied Psychology*, 6(1): 1-9.
- Olderbak, S.Figucred, A. J. (2009). Predicting romantic relationship satisfaction from life history strategy. *Pers Individ Dif*. 2009;46:604-10.
- Sakulsriprasert, C., Phukao, D., Kanjanawong, S., & Meemon, N. (2016). The reliability and factor structure of Thai Young schema questionnaire-short form. *Asian Journal of Psychiatry*, 24(1): 85-90.
- Srong, B., Devault, C., & Cohen, T. F. (2011). *The marriage and family experience: Intimate relationships in a changing society* (11th Ed.).
- Steptoe, A. Deaton, A. & Stone, A. A. (2015). Subjective wellbeing, health, and ageing. *The Lancet*, 385(9968), 640-648.
- Tolorunleke, C. A. (2014). Causes of marital conflicts amongst couples in Nigeria: Implication for counselling psychologists. *Social and Behavioral Sciences*, 140, 24-26.
- Waller, G., Meyer, C., & Hanian V. (2001). Psychometric properties of the long & short versions of the Young Schema Questionnaire. *Cognitive Therapy and Research*. 25 (2):137-147.

Waring, E. M. (2013). Enhancing marital intimacy through facilitating cognitive self-disclosure. British: Publisher Routledge.

***

پرسشنامه سبک دلبستگی

سؤالات	کاملاً مخالفم	مخالفم	نه مخالف نه موافق	موافق	کاملاً موافق
۱ ایجاد ارتباط با دیگران برایم آسان است.	۴	۳	۲	۱	۰
۲ مشکل به خودم اجازه می‌دهم که به دیگران وابسته باشم.	۰	۱	۲	۳	۴
۳ در روابطم اغلب نگرانم که طرف مقابل واقعاً دوستم نداشته باشد.	۰	۱	۲	۳	۴
۴ من دوست دارم به دیگران نزدیک شوم، دیگران به اندازه من تمایل ندارند.	۴	۳	۲	۱	۰
۵ دوست دارم به دیگران متکی باشم.	۰	۱	۲	۳	۴
۶ از اینکه کسی به من نزدیک شود ناراحت نمی‌شوم.	۰	۱	۲	۳	۴
۷ فکر می‌کنم وقتی به دیگران احتیاج دارم هیچگاه در دسترس نیستند.	۰	۱	۲	۳	۴
۸ از اینکه به مردم نزدیک باشم راحت نیستم.	۴	۳	۲	۱	۰
۹ در روابطم اغلب نگرانم طرف مقابلم نخواهد ارتباطش را با من ادامه دهد.	۰	۱	۲	۳	۴
۱۰ وقتی احساساتم بیان می‌کنم، می‌ترسم افراد احساس دیگری داشته باشند.	۰	۱	۲	۳	۴
۱۱ در ارتباطاتم اغلب از خود می‌پرسم آیا طرف مقابل واقعاً به من توجه دارد.	۰	۱	۲	۳	۴
۱۲ به راحتی می‌توانم با دیگران روابط دوستانه نزدیک برقرار کنم.	۰	۱	۲	۳	۴
۱۳ وقتی کسی خیلی با من صمیمی می‌شود، عصبی می‌شوم.	۰	۱	۲	۳	۴
۱۴ می‌دانم وقتی که دیگران نیاز داشته باشم، آن‌ها در دسترس خواهند بود.	۰	۱	۲	۳	۴
۱۵ دلم می‌خواهد به مردم نزدیک شوم اما می‌ترسم به من صدمه بزنند.	۰	۱	۲	۳	۴
۱۶ فکر می‌کنم که مشکل است که آدم به دیگران کاملاً اعتماد کند.	۴	۳	۲	۱	۰
۱۷ اغلب مردم می‌خواهند با من صمیمی تر بشوند تا من احساس راحتی کنم.	۴	۳	۲	۱	۰
۱۸ مطمئن نیستم که بتوانم به افراد تکیه کنم هنگام نیاز در دسترس باشم.	۴	۳	۲	۱	۰

***

نسخه کوتاه پرسشنامه طر حواره های ناسازگار اولیه یانگ

سؤالات

بیشتر درست است تا غلط	تقریباً درست	تقریباً غلط	کاملاً غلط	کاملاً درست	سؤالات
۴	۵	۶	۱	۲	۱ اغلب کسی را نداشتم تا حمایت کند و عمیقاً نگران اتفاقاتی باشد که برایم می‌افتد.
۴	۵	۶	۱	۲	۲ به طور کلی، کسی نبوده که به من عاطفه، محبت و صداقت نشان دهد.
۴	۵	۶	۱	۲	۳ در بیشتر اوقات زندگی، این احساس نبوده برای فردی، شخص ویژه به شمار بیایم.
۴	۵	۶	۱	۲	۴ اغلب اوقات کسی نبوده که در دل به من گوش دهد، یا احساس و نیازهای مرا درک کند.
۴	۵	۶	۱	۲	۵ وقتی که نمی‌دانم کاری را چگونه انجام دهم، به ندرت کسی مرا نصیحت و راهنمایی می‌کند. ed.
۴	۵	۶	۱	۲	۶ من به افراد نزدیک خودم خیلی وابسته‌ام چون می‌ترسم مرا ترک کنند.
۴	۵	۶	۱	۲	۷ آن قدر به دیگران نیازمندم که نگران از دست دادن آن‌ها هستم.
۴	۵	۶	۱	۲	۸ نگرانم از اینکه افرادی که به من نزدیکند مرا ترک و رها کنند.
۴	۵	۶	۱	۲	۹ وقتی احساس می‌کنم کسی که برایم مهم است از من دوری می‌کند، مأیوس می‌شوم.
۴	۵	۶	۱	۲	۱۰ برخی اوقات آنقدر نگران هستم که مردم مرا ترک کنند که آن‌ها را از خودم می‌رانم. ab.
۴	۵	۶	۱	۲	۱۱ احساس می‌کنم مردم از من سودجویی می‌کنند.
۴	۵	۶	۱	۲	۱۲ احساس می‌کنم باید در حضور دیگران از خودم محافظت کنم، چون به من آسیب می‌زنند.
۴	۵	۶	۱	۲	۱۳ دیگران دیر یا زود به من خیانت می‌کنند.
۴	۵	۶	۱	۲	۱۴ نسبت به انگیزه‌های دیگران سوء ظن شدید دارم.
۴	۵	۶	۱	۲	۱۵ معمولاً به طور جدی به انگیزه‌های نهانی مردم فکر می‌کنم. ma.
۴	۵	۶	۱	۲	۱۶ فکر می‌کنم وصله ناجور اجتماع هستم.

۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۷	اساساً با بقیه خیلی فرق دارم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۸	نمی‌توانم به کسی تعلق خاطر داشته باشم، انسان گوشه‌گیری هستم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۹	احساس می‌کنم از مردم بیگانه شده‌ام.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۰	همیشه احساس می‌کنم بین افراد گروه جایی ندارم. Si.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۱	مردان یا زنانی که دوستشان دارم، وقتی نقاط ضعف مرا ببینند دیگر دوستم ندارند.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۲	اگر کسی واقعاً مرا بشناسند دوست ندارد با من رابطه‌ای نزدیک برقرار کند.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۳	لیاقت عشق، توجه و احترام دیگران را ندارم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۴	احساس می‌کنم هیچ کس مرا دوست ندارد.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۵	در بسیاری از جنبه‌ها، بیش از آن ناپذیرفتنیم که بتوانم خودم به دیگران نشان دهم. ds.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۶	تقریباً هیچ کاری را به خوبی دیگران نمی‌توانم انجام دهم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۷	وقتی به موفقیت نزدیک می‌شوم از درون احساس بی‌کفایتی می‌کنم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۸	بیشتر مردم در حوزه‌های شغلی و کاری از من تواناترند.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۹	نمی‌توانم مانند اغلب مردم در کارهایم با استعداد باشم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۰	در کار یا تحصیل، مثل بقیه باهوش نیستم. fa.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۱	احساس می‌کنم نمی‌توانم به تنهایی از پس کارهای زندگی روزمره‌ام بر بیایم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۲	فکر می‌کنم در انجام کارهای روزمره، آدم وابسته‌ای هستم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۳	فاقد عقل سلیم هستم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۴	اصلاً به قضاوت‌های خودم در موقعیت‌های روزمره، اعتماد ندارم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۵	احساس می‌کنم نمی‌توانم به تنهایی گلیم خودم را از آب بیرون بکشم. di.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۶	نمی‌توانم از شر این احساس رها شوم که اتفاق بدی می‌خواهد بیفتد.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۷	احساس می‌کنم هر لحظه ممکن است یک فاجعه طبیعی، جنایی، حقوقی یا پزشکی اتفاق بیفتد.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۸	می‌ترسم مورد حمله قرار بگیرم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۹	می‌ترسم تمام سرمایه خود را از دست بدهم و بیچاره شوم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۴۰	اغلب نگرانم دچار سکت قلبی بشوم، وقتی دلایل پزشکی کمی برای این احتمال وجود دارد. vh.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۴۱	قادر نیستم از والدینم جدا شوم، کاری که هم سن و سالهایم انجام می‌دهند.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۴۲	من و والدینم تمایل داریم خود را بیش از حد در مشکلات زندگی یکدیگر درگیر کنیم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۴۳	برای والدینم سخت است بدون داشتن احساس گناه، مسائل خصوصی را از یکدیگر پنهان کنیم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۴۴	احساس می‌کنم انگار والدینم در من زندگی می‌کنند. نمی‌توانم یک زندگی جداگانه داشته باشم.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۴۵	اغلب احساس می‌کنم که هویت جداگانه‌ای از والدین و همسر ندارم. eu.

***

پرسشنامه تعارضات زناشویی

هرگز	بندرت	گاهی	اکثراً	همیشه	۱
					(۱) هنگام مرافعه با همسر، رابطه من با خانواده پدر و مادری او قطع می‌شود.
۱	۲	۳	۴	۵	(۲) من و همسر حساب‌های مالی جداگانه داریم.
۱	۲	۳	۴	۵	(۳) همسر هر کاری از من بخواهد فراموش می‌کنم.
۱	۲	۳	۴	۵	(۴) هنگام دلخوری من و همسر، هیچ کدام برای رابطه جنسی پیش قدم نمی‌شویم.
۱	۲	۳	۴	۵	(۵) من و همسر کتک کاری می‌کنیم.
۱	۲	۳	۴	۵	(۶) هنگام دلخوری، رابطه من با خانواده پدر و مادری خودم قطع می‌شود.
۱	۲	۳	۴	۵	(۷) برای فرزند (یا فرزندانم) حاضرم انتظارات نامعقول او (یا آنان) را برآورده کنم.
۱	۲	۳	۴	۵	(۸) بدون اطلاع همسر، برای خود پس انداز شخصی دارم.
۱	۲	۳	۴	۵	(۹) وقتی همسر از من تقاضایی دارد، خودم را به کارهای دیگر مشغول می‌کنم.
۱	۲	۳	۴	۵	(۱۰) رابطه جنسی من با همسر ارضا کننده نیست.
۱	۲	۳	۴	۵	(۱۱) وقتی با همسر مرافعه دارم، اتاق یا خانه را ترک می‌کنم.
۱	۲	۳	۴	۵	(۱۲) به تنهایی با خانواده پدر و مادری خود و خواهر و برادرانم رابطه دارم.
۱	۲	۳	۴	۵	(۱۳) درآمد همسر را به بهانه‌های مختلف صرف خواسته‌های شخصی خود می‌کنم.
۱	۲	۳	۴	۵	(۱۴) همسر را با ناقص انجام دادن کارهایی که از من می‌خواهد تنبیه می‌کنم.
۱	۲	۳	۴	۵	(۱۵) همسر رابطه جنسی را به من تحمیل می‌کند.

۱	۲	۳	۴	۵	۱۶) همسرم را به رفتارهای غیر اخلاقی متهم می‌کنم.
۱	۲	۳	۴	۵	۱۷) از اعضای خانواده پدری و مادری‌ام، برای حل اختلافات خود با همسرم، کمک می‌گیرم.
۱	۲	۳	۴	۵	۱۸) فرزند (یا فرزندانم)، اسرار همسرم را به من می‌گویند.
۱	۲	۳	۴	۵	۱۹) خانواده پدر و مادری همسرم، به من بی‌احترامی می‌کنند.
۱	۲	۳	۴	۵	۲۰) خرج خانواده، در هر صورت (آشتی یا دعوا) در اختیار من است.
۱	۲	۳	۴	۵	۲۱) همسرم را با بی‌نظمی و نامرتب بودن، آزار می‌دهم.
۱	۲	۳	۴	۵	۲۲) وقتی با همسرم دعوا می‌کنم، فریاد می‌زنم و ناسزا می‌گویم.
۱	۲	۳	۴	۵	۲۳) خانواده پدر و مادری من، همسرم را با دیگران مقایسه و به حال من دلسوزی می‌کنند.
۱	۲	۳	۴	۵	۲۴) فرزند یا فرزندانم یکی از عوامل مهم حفظ و تداوم رابطه زناشویی من هستند.
۱	۲	۳	۴	۵	۲۵) دوست یا دوستانم در جریان اختلاف من و همسرم هستند.
۱	۲	۳	۴	۵	۲۶) من و همسرم با مشارکت و توافق یکدیگر پول و درآمد خانواده را خرج می‌کنیم.
۱	۲	۳	۴	۵	۲۷) حوصله‌ام از همسرم و خواسته‌هایش سر می‌رود.
۱	۲	۳	۴	۵	۲۸) هنگام دعوا، تنها رابطه من با همسرم رابطه جنسی است.
۱	۲	۳	۴	۵	۲۹) هنگام نزاع، از همسرم درخواست طلاق می‌کنم.
۱	۲	۳	۴	۵	۳۰) خانواده پدری و مادری من، تمام گناه‌ها را به گردن همسرم می‌اندازند.
۱	۲	۳	۴	۵	۳۱) هنگام دعوا بین من و همسرم، فرزند یا فرزندانم از من حمایت می‌کنند.
۱	۲	۳	۴	۵	۳۲) حاضر نیستم برای بدهی‌های همسرم از دیگران پول قرض کنم.
۱	۲	۳	۴	۵	۳۳) هنگام دعوا، رابطه جنسی من و همسرم قطع می‌شود.
۱	۲	۳	۴	۵	۳۴) با وجود داشتن همسر، از تنهایی رنج می‌برم.
۱	۲	۳	۴	۵	۳۵) همسرم در حضور خانواده پدری و مادری خودم، مرا تحقیر می‌کند.
۱	۲	۳	۴	۵	۳۶) هنگام مرافعه من و همسرم، یکی از فرزندانم زیاد مریض می‌شود و نیاز به مراقبت دارد.
۱	۲	۳	۴	۵	۳۷) همسرم و خانواده‌اش را در مقابل سایرین تحقیر می‌کنم.
۱	۲	۳	۴	۵	۳۸) بدون اطلاع همسرم، به والدین خود پول می‌دهم و یا از آن‌ها پول می‌گیرم.
۱	۲	۳	۴	۵	۳۹) دعوا با همسرم، مرا نسبت به فعالیت‌های خودم بی‌علاقه می‌کند.
۱	۲	۳	۴	۵	۴۰) با آن دسته از برنامه‌های مهمانی که با حضور خانواده همسرم باشد، مخالفت می‌کنم.
۱	۲	۳	۴	۵	۴۱) هنگام دعوا با همسرم نسبت به غذا بی‌اشتها می‌شوم.
۱	۲	۳	۴	۵	۴۲) در هنگام دعوا با همسرم، رابطه من و او با دوستان مشترکمان قطع می‌شود.

Predicting marital conflicts based on women's attachment styles on the verge of divorce: The mediating role of early maladaptive schemas

Effat. Adlparvar^{1*}, Iraj. Safaeirad², Nasrollah. Erfani³ & Hooshang. Jadidi³

Abstract

Aim: The aim of this study was to develop a causal model of marital conflict based on attachment styles with the mediating role of early maladaptive schemas in women on the verge of divorce. **Research Method:** This research is a multivariate correlation study in terms of applied purpose and descriptive data collection. However, in order to finally present the results in a model, structural equations have been used. The statistical population of this study includes all women with marital conflicts on the verge of divorce in Tehran who in 1391 referred to family counseling centers in the third district of Tehran. The sampling method used in this study is available (targeted) cluster sampling, which is randomly selected from different urban areas of an area, then selected from counseling centers in that area. **Data:** Marital Conflict Questionnaire, Barati and Sanaei, Hazen and Shaver Attachment Styles Questionnaire and Young Young Early Incompatible Schemas were used. **Results:** The results showed that there is a positive and significant relationship between early maladaptive schemas in the field of cut and exclusion, self-regulation and impaired function, impaired constraints, excessive ringing and inhibition with marital conflicts; The results also showed that there is a positive and significant relationship between avoidant / ambivalent insecure attachment styles and early maladaptive schemas in the field of cut and rejection, impaired autonomy and function, impaired constraints, excessive ringing and inhibition; But there is a negative relationship between secure attachment style and early maladaptive schemas. **Conclusion:** The results show that the design of a suitable structural model for predicting marital conflicts based on attachment styles and the mediating role of early maladaptive schemas in women on the verge of divorce is consistent with the theoretical model and has a good fit.

Keywords: *Marital Conflicts, attachment styles, maladaptive schemas, divorce.*

---

1 ***Corresponding author:** Ph.D. student Department of Psychology, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran

Email: effat.adl@gmail.com

2 Assistant Professor, Department of Psychology, Hamadan Branch, Islamic Azad University, Hamadan, Iran

3 Department of Psychology, Hamadan Unit, Islamic Azad University, Hamedan, Iran